

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Romuald Piotr

Nazwisko: Kozioł

Miejsce urodzenia: Kozioł

Data urodzenia: 22-02-1909

Imię ojca: Leopold

Imię matki: Antonina

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Materiały kontrolno-śledcze Wydziału Śledczego MBP Warszawa dotyczące Romualda Kozioła. W 1942 roku ww. wstąpił do Związku Walki Zbrojnej-Polskiego Związku Powstańczego (ZWZ-PZP), przyjmując ps. "Pojawa". W organizacji otrzymał stanowisko dowódcy Sekcji Saperów. Następnie w Armii Krajowej (AK) Obwód Łomża pod ps. "Masław" działał jako inspektor oddziałów saperskich. Ww. jako propagator Kurpiowszczyzny i Mazur opracował projekt organizacji wywiadowczej działającej na terenie b. Prus Wschodnich pod nazwą "PO-WE", która zajmowała się także wydawnictwem prasy pt. "Bałtyckie Echo" rozprowadzanej na terenie Mazur. W 1943 roku Romuald Kozioł podporządkował działalność "PO-WE" Narodowym Siłom Zbrojnym (NSZ) Komendy Powiatu krypt. "XIII/9" pod dow. Antoniego Kozłowskiego ps. "Biały". W kwietniu 1945 utworzono komendę okręgu NSZ oraz wybrano nowy sztab, w skład którego wszedł R. Kozioł obierając ps. "Łużyca". Od lipca do sierpnia 1945 działał w organizacji Narodowe Zjednoczenie Wojskowe (NZW) w pow. Łomża, następnie przeniósł się na teren Pisz, gdzie 28.10.1945 został aresztowany przez PUBP Pisz. Postanowieniem oficera śledczego MBP Warszawa z 21.11.1945 wszczęto śledztwo przeciwko R. Koziołowi jako podejrzanemu o przynależność do organizacji NSZ. Względem ww. zastosowano środek zapobiegawczy w postaci aresztu, w związku z czym osadzony został w Więzieniu Warszawa-Mokotów. Śledztwo kilkakrotnie wznawiane zamknięto ostatecznie 22.05.1946, a ww. postanowiono pociągnąć do odpowiedzialności karnej. Zgodnie z aktem oskarżenia sporządzonym przez Wydział Śledczy MBP Warszawa z 22.05.1946 R. Kozioł został oskarżony o to, że od 31.08.1944 do 28.10.1945 brał udział w "nielegalnym związku" NSZ, w którym występując pod ps. "Masław"/"Łużyca" pełnił funkcję szefa sztabu KO na pow. Łomża i Ostrołęka. Kontaktując się z innymi żołnierzami NSZ przeprowadzał odprawy organizacyjne i wydawał rozkazy. Pełniąc funkcję szefa sztabu organizacji NSZ KO na pow. Łomża i Ostrołęka wydawał rozkazy i zezwolenia napadów zbrojnych na organy MO i UB. Kozioł Romuald w czasie od 31.08.1944 do 28.10.1945 bez prawnego zezwolenia władz przechowywał we wsi Kozioł pistolet wraz z amunicją oraz "jako podporucznik rezerwy sprzed 1939, będąc obowiązany do służby wojskowej nie uczynił zadość publicznemu wezwaniu do tej służby - nie rejestrując się".

Materiały o sygn. 1121/III zniszczono w 1985.
Zachował się mikrofilm IPN BU 01236/281/J (589/3).

Akta Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie w sprawie karnej Romualda Kozła. Wyrokiem WSR Warszawa z 20.07.1946 ww. został uznany winnym tego, że od sierpnia 1944 do połowy lipca 1945 na terenie woj. białostockiego należał do "nielegalnej organizacji" NSZ "mającej na celu obalenie ustroju" w Polsce. W organizacji tej od połowy kwietnia 1945 pełnił funkcję Szefa Sztabu Komendy Obwodu na powiaty Ostrołęka i Łomża. Jako szef sztabu w końcu kwietnia 1945 w gminie Łyse udzielił zezwolenia komendantowi oddziału NSZ Wacławowi Dąbrowskiemu ps. "Tygrys" rozbrojenia miejscowego posterunku MO. Od sierpnia 1944 bez prawnego zezwolenia władz posiadał broń palną oraz jako podporucznik w rezerwie nie zgłosił się do służby w WP. Za powyższe ww. został skazany na karę śmierci wraz z utratą praw publicznych i honorowych praw obywatelskich na zawsze. Prezes Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie 8.08.1946 skierował pismo do Prezydenta KRN Bolesława Bieruta z prośbą o zmianę wymiaru kary dla R. Kozła jako "jednostki wartościowej i pożytecznej na polu repolonizacji Mazurów". Karę zamieniono na 10 lat pozbawienia wolności z utratą praw na lat 5. Ww. 8.02.1947 osadzony został w CW Rawicz, skąd przetransportowany 11.04.1947 do Więzienia w Sieradzu. Postanowieniem WSR Warszawa z 2.04.1947 względem ww. zastosowano ustawę o amnestii (z 22.02.1947), w związku z czym wyrok skrócono do 5 lat pozbawienia wolności. Romuald Kozioł 29.11.1948 został przeniesiony do Więzienia Warszawa-Mokotów, skąd został zwolniony 15.11.1951. Postanowieniem Sądu WOW Warszawa z 7.09.1993 (Cs.Un. 82/93) wydanym na sesji wyjazdowej w siedzibie WSG Olsztyn uznano za nieważny wyrok WSR Warszawa (Sr. 180/46) dotyczący Romualda Kozła "albowiem czyny, które przypisano wymienionemu były związane z jego działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego".

IPN BU 1020/16 (Sr. 180/46), IPN BU 735/553 (Cs.Un. 82/93).

Sprawa obiektowa krypt. "Banan" prowadzona przez Wydział III WUBP Białystok w latach 1945-1956. Dotyczyła rozpracowania dowództwa i żołnierzy Komendy Okręgu NSZ krypt. "XIII" z terenu woj. białostockiego oraz Komendy Miejskiej NZW krypt. "Banan" na terenie miasta Białystok. Romuald Kozioł występuje w dokumencie Analiza środowisk NSZ (bez daty). Organizacja na terenie woj. białostockiego powstała w 1942 roku utworzona w wyniku połączenia Organizacji Wojskowej Związek Jaszczurczy i części Narodowej Organizacji Wojskowej (NOW) i w listopadzie 1944 wcielona została do AK. W kwietniu 1945 zwołana została specjalna odprawa członków sztabu NSZ, na której powołano Komendę Okręgu, w skład której wszedł m.in. szef sztabu Romuald Kozioł ps. "Masław"/ "Łużyca". W materiałach znajduje się również charakterystyka Romualda Kozła sporządzona przez Ref. Sekcji IV Wydz. III WUBP Białystok w 1952 roku. Dokument opisuje życiorys ww. oraz zarys jego działalności podziemnej. Sprawę ww. zakwalifikowano do dalszego prowadzenia i polecono ustalić jego miejsce pobytu po wyjściu z więzienia. Materiały zarchiwizowano pod sygn. 156/IV/a-e oraz 156/IV/c.

IPN Bi 011/16/1 (156/IV/a-e), IPN Bi 011/16/3 (156/IV/c).

Sprawa obiektowa krypt. "Łuków" dot. rozpracowania Komendy Powiatowej NZW prowadzona w latach 1951-1954 przez PUBP w Kolnie. Dotyczyła b. obiektu Komendy Powiatowej NZW na powiat Kolno krypt. "Łuków", której komendantem okręgu był Hieronim Rogoziński ps. "Róg". Romuald Kozioł został wytypowany do werbunku przez Wydział III WUBP Białystok w celu rozpracowania KP NZW Kolno krypt. "Łuków". Zgodnie z raportem z 10.07.1951 Kierownika Sekcji IV Wydz. III WUBP Białystok R. Kozioł przebywał w tym czasie w Więzieniu Warszawa-Mokotów. Wydz. III WUBP Białystok miał przesłuchać ww. w Warszawie i dokonać jednoczesnego werbunku, jako że ww. po odbyciu kary miał zamiar osiedlić się na terenie działania H. Rogozińskiego ps. "Róg". Brak dowodów podjęcia przez ww. współpracy. Romuald Kozioł występuje również w Raporcie PUBP Kolno do WUBP Białystok z 30.08.1952 o przebiegu sprawy obiektowej za okres 1.08.1952 - 31.08.1952. Informator "Wroński" przekazał 19.08.1952, że Romuald Kozioł ps. "Łużyca", Szef Okręgu NZW krypt. "Bałtyk", zam. w Warszawie, utrzymuje kontakty z mieszkańcem wsi Kozioł, również byłym członkiem NZW. Materiały zarchiwizowano pod sygn. 155/IV/a-e.

IPN Bi 011/14/1 (155/IV/a-e) oraz materiały kartoteczno-ewidencyjne.

Sprawa ewidencyjno-obszernyjna krypt. "Mazur" zarejestrowana 3.05.1955 pod nr 38 przez Wydział IV WUdsBP Warszawa. Założona na Romualda Kozła jako byłego szefa sztabu NSZ na terenie pow. Łomża i Ostrolęka w celu ustalenia kontaktów ww. oraz informacji dotyczących organizacji NSZ. W materiałach znajduje się Plan rozpracowania ww. z 19.05.1955. Z posiadanych kandydatów na werbunek postanowiono wytypować jednego z byłych podwładnych R. Kozła oraz porozumieć się z WUdsBP w Łomży w celu zastosowania obserwacji siostry R. Kozła, gdyż ww. często wyjeżdżał do niej do Kolna. Sprawę przekazano do Wydz. III KM MO w Warszawie 6.02.1957, ponieważ R. Kozioł pracował wówczas w Centralnym Biurze Projektów Budownictwa Wiejskiego znajdującym się na terenie Warszawy.

Materiałów brak. Wpis na podstawie zapisów ewidencyjno-kartotecznych.

Sprawa ewidencyjno-obszaryjny dot. Romualda Kozła zarejestrowana przez PUBP Pisz 3.10.1957 pod nr. 2109/57. Sprawę na ww. założono "jako na zwolnionego z więzienia po odbyciu kary za przestępstwo kontrrewolucyjne". W materiałach znajdują się doniesienia TW "Hesse" z 19.10.1957 oraz 10.11.1958, a także TW "Gazeta" z 26.02.1957 dotyczące prób podjęcia rozmów politycznych oraz przekonań religijnych. Romuald Kozioł miał unikać wszelkich rozmów. W doniesieniu TW "NŚ" z 19.06.1958 Romualda Kozła w pracy miał odwiedzić b. członek NSZ. Po tej rozmowie R. Kozioł wyjechał do wsi Marchewki, rzekomo w sprawie kontroli budowy zagród wiejskich. Po przeanalizowaniu materiałów oraz doniesieniu TW "Roman", PUBP Pisz 24.11.1960 pod nr 267 zarejestrował sprawę operacyjnej obserwacji Romualda Kozła. W planie operacyjnych przedsięwzięć postanowiono spośród współpracowników ww. wytypować kontakty w celu lepszego rozeznania działalności R. Kozła w obecnym okresie oraz ustalić "jaki ma wpływ na wrogi element na terenie miasta Pisz oraz czy utrzymuje kontakty z kimś z b. organizatorów NSZ". Dalszego prowadzenia sprawy zaniechano 22.05.1962. Stwierdzono, że R. Kozioł utrzymywał kontakty z osobami "wrogo ustosunkowanymi" do obecnego ustroju i tym samym mógłby prowadzić dalszą działalność. Jednak nie stwierdzono, aby angażował się do przestępczej ewentualnie "wrogiej" działalności skierowanej przeciwko ustrojowi państwa. Stwierdzono, że jest fanatykiem religijnym. Sprawę zdjęto z ewidencji 25.05.1962 i zarchiwizowano pod nr. 3103/62.

Materiałów o sygn. 10482/II brak. Zachował się mikrofilm IPN Bi 0089/1601/J (3103/62, 1625/2).

Romuald Kozioł był opracowywany w charakterze kandydata na TW. Zgodnie z Raportem Wydz. I WUBP Warszawa z 20.09.1954 o zezwolenie na dokonanie werbunku interesowano się ww. z uwagi na to, iż kandydat pracował w Centralnym Biurze Projektów Budownictwa Wiejskiego w Warszawie, który to "obiekt jest jednym z bardziej narażonych na obserwację przez obcy wywiad", werbunek kandydata stanowi "zabezpieczenie obiektu przed penetracją wroga". Jak wynika z Notatki Szefa Wydz. X WUBP Warszawa z 6.11.1954, zrezygnowano z werbunku, ponieważ kandydat nie miał nic wspólnego z zagadnieniem. Ponadto werbunek R. Kozła, jako byłego członka AK oraz NSZ, mógłby przynieść więcej szkody ponieważ ww. miałby możliwość pod tym pretekstem prowadzić "wrogą działalność" oraz zostałyby zapoznany z metodami pracy organów BP.

Materiałów o sygn. 10482/II brak. Zachował się mikrofilm IPN Bi 0089/1601/J (1625/2).

Teczka zagadnieniowa krypt. "P-13" zarejestrowana 22.09.1959 przez Wydz. III KW MO Białystok i wszczęta na podstawie materiałów spraw nr 5/55 i 6/55. Dotyczyła działalności członków AK/"WiN" na terenie b. woj. białostockiego. Ww. figuruje w dokumencie "Nielegalne Organizacje z okresu okupacji zlikwidowane po wyzwoleniu". Widnieje jako Szef Sztabu KO NSZ Krypt. "XIII", która istniała od kwietnia 1945 do czerwca 1945 pod dow. Wacława Nestorowicza ps. "Kalina". Sprawa zakończona 29.12.1971, materiały zarchiwizowano pod sygn. 85/IV.

IPN Bi 011/4/1 (85/IV).

Teczka zagadnieniowa kryptonim "P-14" zarejestrowana przez Wydz. III KW MO Białystok 22.09.1959 pod nr. 63/59. Dotyczyła oceny działalności wrogich elementów wywodzących się z organizacji zbrojnych podziemia narodowego NOW, NSZ i NZW zamieszkałych na terenie woj. białostockiego. Romuald Kozioł znajduje się w spisie figurantów jako Szef Sztabu KO ps. "Masław"/ "Łużyca" przebywający w Więzieniu Warszawa I oraz utrzymujący kontakty z aktywnym działaczem SN, który w czasie wojny posługiwał się ps. "Antoni"/ "Wujek". Kontakty dotyczyły tematyki Kurpiowszczyzny i b. Prus Wschodnich na polu organizacji "PO-WE". Pomiędzy działaczem SN, a R. Kozłem kursować miała łączniczka. Prowadzenia teczki zaniechano 13.11.1974, materiały zarchiwizowano pod sygn. 76/IV.

IPN Bi 011/1/1-2 (76/IV).

Karty i ankiety na "czyn przestępczy" dotyczący osób z terenu pow. Pisz sporządzone przez Wydział "C" KW MO Olsztyn. Ankieta na "czyn przestępczy" z 21.07.1972 dotyczy potyczki przeprowadzonej przez grupę NSZ pod dow. Szefa Sztabu NSZ Obwodu XIII Romualda Kozła. Kilkunastoosobowa grupa uzbrojona w broń maszynową 14.10.1945 miała przebywać we wsi Pogoble pow. Pisz. W pościgu za ww. grupą 20.10.1945 miało nastąpić starcie w Pogobli. Grupa pościgowa MO i SB wracając do Pisz natknęła się na zasadzkę, w wyniku strzelaniny został ranny funkcjonariusz MO. Grupa NSZ zabrała ze sobą broń należącą do milicji oraz uprowadziła 4 funkcjonariuszy UB i MO. W wyniku operacji aresztowano 14 członków grupy, w tym Romualda Kozła.

IPN Bi 065/171/1 (950/IV).

Charakterystyka Nr 60a zawierająca charakterystyki, wykazy liczbowe, informacje dodatkowe: działalność podziemia i przeciwdziałanie organów służby bezpieczeństwa na terenie Warmii i Mazur w latach 1945-1957 sporządzona przez Wydział "C" KW MO Olsztyn w 1977 roku. Romuald Kozioł figuruje w dokumencie dotyczącym "działalności endeckiego podziemia i przeciwdziałania organów służby bezpieczeństwa na terenie Warmii i Mazur w latach 1945-1957" z datą 30.04.1977. Ww. pod ps. "Masław" wymieniony został jako dowódca jednego z 12 zidentyfikowanych oddziałów NSZ/NZW działających po 1945 roku na terenie pow. Giżycko, Pisz, Morąg, Nidzica, Szczytno. Grupa ta została zlikwidowana w 1945 roku przez UB. Dnia 14.10.1945 kilkunastoosobowa grupa NSZ KP krypt. "XIII" pod dow. szefa sztabu Romualda Kozła miała dokonać napadu we wsi Podbiele gm. Pisz. Zorganizowana operacja PUBP doprowadziła do ujęcia 14 osób z grupy NSZ, w tym Romualda Kozła ps. "Masław".

IPN BU 0182/59 (Charakterystyka Nr 60a, p. 71).

Kwestionariusze osobowe do Charakterystyki nr 158 dot. organizacji NSZ Komenda Okręgu XIII kryptonim "Kalina" pod dow. Wacława Nestorowicza ps. "Kalina". Kwestionariusz osobowy na członka organizacji sporządzony przez Wydział "C" KW MO Olsztyn 19.04.1982 dotyczy Romualda Kozła ps. "Masław"/ "Łużyca". Ww. od kwietnia do czerwca 1945 był członkiem NSZ w miejscowości Kozioł gm. Czerwone pow. Łomża. Pełnił obowiązki szefa sztabu Okręgu XIII NSZ "Kalina". Następnie przeszedł do organizacji NZW.

IPN BU 0182/146/2 (p.321), IPN Bi 065/5/2 (776/IV).

Kwestionariusze osobowe do Charakterystyki nr 81 dot. organizacji NSZ Komenda Okręgu Białystok krypt. "XIII/X". Kwestionariusze osobowe na członka organizacji sporządzone przez Wydział "C" KW MO Białystok 5.03.1983 dotyczą Romualda Kozła ps. "Pojawa"/ "Masław"/ "Łużyca". Ww. w okresie od stycznia 1945 do lipca 1945 był członkiem organizacji NSZ na terenie woj. białostockiego. W tym czasie pełnił funkcję Szefa Sztabu KO NSZ krypt. "XIII".

IPN Bi 019/100 (2/44).

Charakterystyka nr 159 dot. Komendy Powiatowej NZW Łomża krypt. "Łaba" zawiera kwestionariusz osobowy na członka organizacji NZW KP Łomża sporządzony 6.04.1984 przez Wydział "C" WUSW Olsztyn, który opisuje Romualda Kozła ps. "Masław"/ "Łużyca". Ww. od lipca do sierpnia 1945 był członkiem NZW na terenie pow. Łomża. W sierpniu 1945 przeniósł się na teren Pisz, gdzie pracował w Starostwie Powiatowym. Aresztowany przez PUBP Pisz 28.10.1945. Wyrokiem WSR Warszawa z 20.07.1946 skazany na karę śmierci, zamienioną na 10 lat więzienia.

IPN Bi 065/8/2 (779/IV), IPN Bi 087/374/J (779/4) mikrofilm.

Akta paszportowe Romualda Kozła. KP MO Pisz wydała 4.07.1967 Postanowienie o zastrzeżeniu ww. wyjazdów do Szwecji. Zastrzeżenie miało obejmować lata 1967-1972. W uzasadnieniu podano, iż Romuald Kozioł przynależał do organizacji podziemnych, w których pełnił wysokie stanowiska. Za powyższe został skazany na karę śmierci zamienioną na karę więzienia. Po opuszczeniu więzienia miał się aktywnie angażować w działalność kleru katolickiego. W 1967 roku starał się w KP MO Pisz o wyjazd do Szwecji w celu "zapoznania się z osiągnięciami zagranicznymi prefabrykacji betonów". Odmówiono ww. wyjazdu z powodu aktualnego zastrzeżenia Biura "C". Kolejno pięciokrotnie odmówiono ww. wyjazdu do tego kraju w latach 1969-1977. W 1974 roku odmówiono ww., jako zaangażowanemu religijnie, wyjazdu do Jugosławii w związku z zamiarem wykonywania tam prac budowlanych obiektów sakralnych. Planowany przez ww. wyjazd miał być związany z wykonaniem budowy w klasztorze oo. paulinów w Jugosławii. W 1975 roku Naczelnik Wydz. Paszportów KW MO Olsztyn nie wyraził zgody na wyjazd zbiorowy ww. w celu pielgrzymkowym do Rzymu. Natomiast Naczelnik Wydz. Paszportów KW MO w Suwałkach w latach 1977-1981 trzykrotnie odmówił pozwolenia na wyjazd Romualda Kozła do Stanów Zjednoczonych.

IPN Bi 456/3001 (EASU 003001).